

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра історії філософії

«Затверджено»
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри



Дахній А. Й.

Силабус з навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ МОВИ»,
що викладають в межах ОПП «Філософія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 033 – Філософія

**Силабус курсу «Філософія мови»
2023–2024 навчального року**

Назва курсу	Філософія мови
Адреса викладання курсу	філософський факультет ЛНУ імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	філософський факультет, кафедра історії філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Філософія, 033 Філософія
Викладач курсу	Синиця Андрій Степанович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри історії філософії
Контактна інформація викладачів	філософський факультет, кафедра історії філософії, ауд. 303 Головного корпусу
Консультації по курсу відбуваються	щоп'ятниці, 16:00-17:00 год. (філософський факультет, кафедра історії філософії, ауд. 303 Головного корпусу)
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/department/history-of-philosophy
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Філософія мови» є вибіркоvim компонентом циклу професійної та практичної підготовки освітньо-професійної програми «Філософія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яку викладають у третьому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс розроблено для вивчення основ філософського аналізу мови, її синтаксичного, семантичного і прагматичного аспектів. Звернено увагу на значення мови у процесі розвитку філософської думки і на її важливість для розуміння сутності основних концепцій аналітичної і континентальної філософії. Окреслено здобуток українських мислителів у межах лінгвофілософського підходу до мови.
Мета та завдання курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Філософія мови» є розвиток і вдосконалення логіко-семантичних і прагматико-комунікаційних навичок професійного філософування, відповідного вимогам часу і новітньої філософської думки. Завдання курсу: 1. З'ясувати предмет, функції та методологію філософії мови. 2. Проаналізувати історико-філософські аспекти дослідження мови. 3. Оволодіти поняттєвим апаратом філософії мови. 4. Окреслити основи лінгвістичного повороту у філософії. 5. Дослідити особливості концепцій логічного та лінгвістичного аналізу мову. 6. Проаналізувати основи логічної прагматики. 7. Встановити взаємозв'язки мовної і когнітивної проблематики.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2009. С. 186–194. 2. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвофілософських учень. Київ: Академія, 2008. С. 7–33, 112–117, 139–152, 195–213.

3. Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus / пер. з нім. Є. Поповича. Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus; Філософські дослідження. Київ: Основи, 1995. § 4.01–5.1. С. 37–52.
4. Вітгенштайн Л. Філософські дослідження / пер. з нім. Є. Поповича. Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus; Філософські дослідження. Київ: Основи, 1995. С. 92–110.
5. Габермас Ю. Дії, мовленнєві акти, мовленнєві інтеракції та життєвий світ / пер. з нім. А. Єрмоленка. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія: підручник. Київ: Лібра, 1999. С. 287–324.
6. Гайдеггер М. Сутність мови / пер. з нім. В. Кам'янця. Гайдеггер М. Дорогою до мови. Львів: Літопис, 2007. С. 135–184.
7. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Том 1: Герменевтика І: Основи філософської герменевтики / пер. з нім. О. Мокровольського. Київ: Юніверс, 2000. С. 355–375.
8. Гетьє Е. Чи є знанням обґрунтоване та істинне переконання? / пер. з англ. А. Синиці. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за наук. ред. А. Синиці. Львів: Літопис, 2014. С. 31–34.
9. Грайс Г. П. Значення / пер. з англ. Я. Петіка та Д. Сепетого. Humanitarian Vision. 2021. Vol. 7, No. 2. P. 51–56.
10. Гупта А. Критика дефляціонізму / пер. з англ. І. Грабовського та А. Синиці. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за наук. ред. А. Синиці. Львів: Літопис, 2014. С. 155–197.
11. Ділі Дж. Основи семіотики / пер. з англ. А. Карася. Львів: Арсенал, 2000. С. 74–81.
12. Еверет Д. Походження мови. Як ми навчилися говорити / пер. з англ. Г. Шпака. Київ: Наш формат, 2019. 344 с.
13. Карнап Р., Ган Г., Нейрат О. Наукове світорозуміння – Віденський гурток / пер. з нім. Я. Шрамка та О. Панафідіної. Актуальні проблеми духовності: зб. наук. праць. 2012. Вип. 13. С. 97–114.
14. Краус М. Платон / пер. з нім. А. Богачова. Класики філософії мови: від Платона до Ноама Хомського / упорядник Т. Борше. Київ: Курс, 2008. С. 15–33.
15. Куайн В. В. О. Дві догми емпіризму / пер. з англ. В. Циби та І. Івашенка. Sententiae. 2015. № 2(32). С. 9–26. DOI: <https://doi.org/10.22240/sent33.02.009>.
16. Олег Шепетяк. Лекції з філософії: Філософія мови. URL: https://www.youtube.com/watch?v=OapWAn_VrPs.
17. Олексюк С. Про природу і предмет так званого сприйнятєвого судження. Іваник С. Степан Олексюк – учень Казимежа Твардовського. Львів, 2012. С. 147–177.
18. Платон. Кратил (уривок 427d–435e) / пер. з давньогрец. П. Содомори. Sententiae. 2018. № 2(37). С. 108–140. URL: <https://doi.org/10.22240/sent37.02.108>.
19. Потєбня О. Думка й мова / пер. М. Зубрицької. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 25–39.

20. Рассел Б. Мистецтво раціонального припущення / пер. з англ. О. Панафідіної та Я. Шрамка. Актуальні проблеми духовності: зб. наук. праць. 2017. Вип. 18. С. 81–97.
21. Святий Августин. Сповідь / пер. з лат. Ю. Мушака. Київ: Основи, 1999. С. 10.
22. Селарс В. Деякі зауваги про Кантову теорію досвіду / пер. з англ. В. Циби та І. Іваценка. *Sententiae*. 2015. № 2(32). С. 27–40. DOI: <https://doi.org/10.22240/sent33.02.027>.
23. Синиця А. С. Лінгвістичний поворот у філософії: критичний аналіз. *Схід*. 2017. № 2 (148). С. 100–104.
24. Синиця А. С. Аналітична філософія. Львів: ЛДУФК, 2013. С. 16–74, 79–142, 166–179, 211–226.
25. Синиця А. С. Логіка: навч. посібник. Львів: ЛДУФК, 2012. С. 33–37.
26. Синиця А. С. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. С. 117–201, 202–251, 288–303.
27. Сомс С. Істина, значення і розуміння / пер. з англ. У. Луц. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за наук. ред. А. Синиці. Львів: Літопис, 2014. С. 67–87.
28. Сосюр Ф. Курс загальної лінгвістики / пер. з франц. А. Корнійчука та К. Тищенко. Київ: Основи, 1998. С. 18–36.
29. Стівенсон Л. Вітгенштайнова трансцендентальна дедукція й Кантів аргумент приватної мови / пер. з англ. В. Циби. *Sententiae*. 2016. № 2(35). С. 142–158. DOI: <https://doi.org/10.22240/sent35.02.142>.
30. Столнейкер Р. Прагматика / пер. з англ. І. Грабовського та А. Синиці. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за наук. ред. А. Синиці. Львів: Літопис, 2014. С. 40–60.
31. Твардовський К. До питання класифікації психічних явищ / пер. з польс. О. Гончаренко. Казимир Твардовський. Вибрані праці / уп. С. Іваник та І. Карівець. Львів, 2016. С. 537–547.
32. Твардовський К. Теорія суджень / пер. з польс. С. Іваника. Казимир Твардовський. Вибрані праці / уп. С. Іваник та І. Карівець. Львів, 2016. С. 583–612.
33. Фуко М. Археологія знання / пер. з франц. В. Шовкуна. Київ: Основи, 2003. С. 125–138.
34. Хомський Н. Три чинники формування мови / пер. з англ. І. Грабовського та А. Синиці. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO / за наук. ред. В. П. Мельника та А. С. Синиці. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. С. 501–548.
35. Циба В. Епістемологічний словник Селарса. *Sententiae*. 2015. № 2(32). С. 41–50. DOI: <https://doi.org/10.22240/sent33.02.041>.
36. Циба В. Самосвідомість і об'єктивність: два підходи, один розв'язок. *Sententiae*. 2016. № 2(35). С. 162–165. DOI: <https://doi.org/10.22240/sent35.02.162>.
37. Grice H. P. *Logic and Conversation. Syntax and Semantics*. New York: Academic Press, 1975. Vol. 3 / eds.: P. Cole, J. L. Morgan. P. 41–58.
38. The Philosophy of Language URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tgfhP9hFtmw&t>.

Додаткова:

1. Алексюк І. Філософія мови. Традиція аналітичної філософії. Київ: Цент навчальної літератури, 2021. 320 с.
2. Бацевич Ф. С. «Роздуми про мову» Ноама Хомського. *Хомський Н. Роздуми про мову*. Львів: Ініціатива, 2000. С. 9–24.
3. Васильченко А. А. Проблема інтенціональності дії в сучасній аналітичній філософії. *Дух і літера*. 2002. № 11–12. С. 144–158.
4. Дротянюк Л. Г. Філософські проблеми мовознавства: посібник. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2002. 161 с.
5. Йосипенко О. М. Вітгенштайн та феноменологія: контрверзи французької інтерпретації. *Sententiae*. 2021. № 3(40). С. 68–82.
6. Потебня О. Слово і його властивості. Мовлення й розуміння. *Потебня О. Естетика і поетика слова: збірник / упоряд., вступ. ст., приміт. І. В. Іваньо, А. І. Колодної; пер. А. Колодної*. Київ: Мистецтво, 1985. 302 с.
7. Професор Флорій Бацевич про філософську критику природної мови. URL: <https://lnu.edu.ua/profesor-florij-batsevych-pro-filosofsku-krytyku-pryrodojji-movu/>.
8. Синиця А. С. Концепція мовного значення Ч. С. Пірса з погляду аналітичної філософії. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія: «Філософські науки». 2010. Вип. 28. С. 38–42.
9. Синиця А. С. Мовні вирази і смисли в контексті проблематики філософії штучного інтелекту. *Гілея*. 2015. Вип. 101. С. 317–320.
10. Страуд Б. Трансцендентальні аргументи / пер. з англ. В. Циби та І. Іващенко. *Sententiae*. 2015. № 2(32). С. 51–63. DOI: <https://doi.org/10.22240/sent33.02.051>.
11. Хомський Н. Роздуми про мову / пер. з англ. О. П. Кошового. Львів: Ініціатива, 2000. 352 с.
12. Austin J. L. The Meaning of a Word. *Logic and Philosophy for Linguists: A Book of Readings* / J. M. E. Moravcsik (ed.). The Hague: Mouton Publishers, 1975. P. 187–202. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783111546216-012>.
13. Ayer A. J. Language, Truth and Logic. Harmondsworth: Penguin Books, 1971. 208 p.
14. Carnap R. Meaning and Necessity. Chicago: University of Chicago Press. 1956. VIII, 210 p.
15. Davidson D. Communication and Convention. *Synthese*. 1984. Vol. 59, No. 1. P. 3–17.
16. Davies M. Foundational Issues in the Philosophy of Language. *The Blackwell Guide to the Philosophy of Language* / M. Devitt & R. Hanley (eds). Malden, Mass.: Blackwell, 2008. P. 19–40.
17. Kripke S. A. Naming and Necessity. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1980. 172 p.
18. Putnam H. Meaning and Reference. *The Journal of Philosophy*. Vol. 70, No. 19. P. 699–711.
19. Russell B. Logical Atomism. *Russell B. Logic and Knowledge. Essays 1901–1950* / ed. R. C. Marsh. London: Allen & Unwin, 1956. P. 323–343.

	<p>20. Searle J. R., Vanderveken D. Foundations of Illocutionary Logic. Cambridge: Cambridge University Press, 1985. XI, 227 p.</p> <p>21. Strawson P. F. Grammar and Philosophy. Proceedings of the Aristotelian Society. New Series. 1969–1970. Vol. 70. P. 1–20.</p> <p>22. Synytsia A. Pragmatization of Narrative in Wittgenstein’s Later Philosophy: A Modern Perspective. Organon F. Vol. 29, No. 3. P. 327–347.</p> <p>23. Synytsia A. Pragmatic Interpretation of Knowledge in Wittgenstein’s Later Philosophy. Philosophy. 2020. Vol. 29, No. 3. P. 231–239.</p> <p>24. The Linguistic Turn: Recent Essays in Philosophical Method / R. Rorty (ed.). Chicago: University of Chicago Press, 1967. 393 p.</p> <p>25. Wittgenstein L. On Certainty / trans. from germ. by D. Paul & G. E. M. Anscombe; G. H. von Wright, G. E. M. Anscombe (eds). Oxford: Blackwell, 1969. VII, 90 p.</p> <p>Інтернет-ресурси:</p> <p>1. Навчально-методичний кабінет філософії, ауд. 205 Головного корпусу ЛНУ імені Івана Франка. (Містить друковані видання).</p> <p>2. Наукова бібліотека ЛНУ імені Івана Франка, м. Львів, вул. Драгоманова, 5. (Містить друковані видання і надає доступ до баз даних Web of Science і Scopus).</p> <p>3. PhilPapers. URL: https://philpapers.org/. (Містить, зокрема, бібліографію з Philosophy of Language / В. Brogaard (ed.), класифіковану за різними підрозділами).</p> <p>4. Stanford Encyclopedia of Philosophy (Fall 2022 Edition) / Edward N. Zalta & Uri Nodelman (eds.).URL: https://plato.stanford.edu/. (Містить фахові філософські статті, зокрема з різноманітних питань філософії мови).</p> <p>5. YouTube. URL: https://www.youtube.com/. (Містить численні відеоматеріали з питань філософії мови).</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	36 годин аудиторних занять. З них 18 годин лекцій, 18 годин практичних занять та 54 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знати: <ul style="list-style-type: none"> 1. Особливості логічного та лінгвістичного аналізу. 2. Історико-філософські виміри філософської рефлексії щодо мови. 3. Зміст понять смислу і значення, референції, інтенціоналів та екстенціоналів, мовних ігор, мовленнєвих актів, прагматичні аспекти істини, розрізняти мову і мовлення, означувати комунікативну функцію мови тощо. 4. Специфіку підходів до аналізу мови в аналітичній і континентальній філософії. - Вміти: <ul style="list-style-type: none"> 1. Оперувати лінгвофілософською термінологією. 2. Застосовувати набуті знання з філософії мови у процесі філософської рефлексії. 3. Визначати вагомість внеску філософів минулого минулого, зокрема й українських, у поступ філософської думки.

	<p>4. Використовувати логічний і лінгвістичний аналіз у процесі дослідження філософських текстів.</p> <p>5. Критично зіставляти різні підходи до філософського аналізу мови, виявляючи їхні сильні і слабкі сторони.</p> <p>Вивчення дисципліни уможливило досягнення таких інтегральної, загальних і фахових компетентностей згідно з ОПП «Філософія» другого (магістерського) рівня вищої освіти:</p> <p>ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького й інноваційного характеру у сфері філософії та гуманітаристики.</p> <p>ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК4. Здатність проводити досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ФК1. Здатність використовувати історико-філософську й соціокультурну спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем.</p> <p>ФК2. Усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.</p> <p>ФК3. Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження.</p> <p>Знання і вміння, яких набуває студент, конкретизують досягнення таких результатів навчання згідно з ОПП «Філософія» другого (магістерського) рівня вищої освіти:</p> <p>РН1. Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.</p> <p>РН2. Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>РН3. Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем.</p> <p>РН7. Критично осмислювати, аналізувати та оцінювати філософські тексти, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.</p> <p>РН8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.</p>
Ключові слова	мова, мовлення, смисл, значення, референція, істина, комунікація, мовні ігри, мовленнєвий акт
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Додаток (Схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	залік у кінці семестру, усний
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з логіки, історії філософії, англійської мови
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Словесні (лекція, семінар, дискусія), наочно-образні (презентація, відеолекція), інтерактивні (робота у малих групах, брейнстормінг), навчально-пізнавальні (самостійна робота, творчо-пошукові завдання), онлайн-навчання (на платформі Moodle).
Необхідне обладнання	програмне забезпечення для доступу до Moodle, мережі Інтернет, перегляду відео у форматі mp4, прочитання текстів в форматі pdf, DjVu.

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання за 100-бальною шкалою, з яких 45 балів – експрес-опитування, 25 балів – презентація індивідуального навчально-дослідного завдання, 10 балів – активна робота на практичних заняттях, 20 балів – підсумкове оцінювання.</p> <p>Письмові роботи: очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (експрес-контролі, презентація, контрольний замір).</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що студенти виконуватимуть роботи самостійно, без застосування чат-ботів зі штучним інтелектом, покликатимуться на фахові джерела й не втручатимуться в роботу інших студентів. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату, фальсифікації чи обману. Відвідання занять (лекцій і практичних) є обов’язковим. У разі неможливості відвідати заняття студенти зобов’язані проінформувати викладача. Письмові роботи мають бути виконані вчасно. Література. Рекомендована література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем винятково в освітніх цілях, без права передачі третім особам. Окрім рекомендованої літератури, заохочується також використання інших джерел з філософії мови.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, самостійній роботі, контрольному замірі знань. При цьому обов’язково зважають на активність студента на заняттях; недопустимими є будь-які форми списування, пропуски, запізнення, користування мобільним телефоном і іншими технічними пристроями в непов’язаних із навчанням цілях, несвоєчасне виконання поставлених завдань. Порушення академічної доброчесності не толерується.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену</p>	<p>Залікові вимоги:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття філософії мови. 2. Мова як предмет філософського дослідження. 3. Мова і мовлення. 4. Лінгвофілософська концепція В. фон Гумбольдта. 5. Структуралістська філософія мови: внесок Ф. де Сосюра. 6. Гіпотези лінгвістичної відносності, лінгвістичної додатковості і лінгвістичної універсальності. 7. Мовна проблематика в добу античності. 8. Ідеї аналізу мови в епоху Середньовіччя. 9. Ключові семантичні ідеї Нового часу. 10. Поняття лінгвістичного повороту у філософії. 11. Поняття логічної семантики в Готтлоба Фреге. 12. Теорія типів Бертрана Рассела. 13. Поняття ідеальної мови у філософії «раннього» Людвіга Вітгенштайна. 14. Теорія судження у філософській школі К. Твардовського. 15. Неопозитивістський підхід до питань синтаксису і семантики мови. 16. Герменевтичний підхід до мови. 17. Феноменологічна концепція мови. 18. Концепт мови в екзистенціалізмі. 19. Семіотична інтерпретація мови. 20. Поняття мови в комунікативній філософії.

	<ol style="list-style-type: none"> 21. Ідеї логічної прагматики. 22. Філософія лінгвістичного аналізу. 23. Поняття мовних ігор. 24. Структура мовленнєвих актів. 25. Іntenціоналістські концепції мови. 26. Лінгвофілософський, когнітивний, соціально-каузальний, психофізичний й інтегральний аспекти референції. 27. Співвідношення понять смислу і значення в лінгвістичній філософії. 28. Прагматичні аспекти поняття істини. 29. Правила і їхня роль у процесі фіксування мовних значень. 30. Парадокс скептика. 31. Генеративно-трансформаційна граматики Ноама Хомського. 32. Поняття мови думки (менталізу). 33. Символьне вираження смислів у філософії штучного інтелекту. 34. Співвідношення понять мови і свідомості. 35. Постмодерністський підхід до мови. 36. Лінгвофілософська концепція О. Потебні. 37. Ідеї філософії мови Д. Овсянико-Куликовського. 38. Новітні дослідження мови в аналітичній філософії.
Опитування	Щоб оцінити якість курсу, по його завершенню буде запропоновано анкету-оцінку.

ДОДАТОК (Схема курсу)

Тиж./ год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Джерела (основні)	Завдання (самостійна робота), год.	Термін виконання
1 тиж., 6 год.	<p>Тема 1. Філософія мови, її предмет і завдання</p> <p>1. Мова як об'єкт філософського дослідження.</p> <p>2. Науковий і філософський підходи до дослідження мови.</p> <p>3. Філософія мови як наука і навчальна дисципліна.</p> <p>4. Ключові поняття філософії мови і напрями лінгвофілософських досліджень.</p>	Лекція	<p>1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвофілософських учень. Київ, 2008. С. 7–33.</p> <p>2. Еверет Д. Походження мови. Як ми навчилися говорити / пер. з англ. Г. Шпака. Київ: Наш формат, 2019. С. 301–326.</p> <p>3. Олег Шепетяк. Лекції з філософії: Філософія мови. URL: https://www.youtube.com/watch?v=OapWAn_VrPs.</p> <p>4. The Philosophy of Language URL: https://www.youtube.com/watch?v=tgfhP9hFtmw&t.</p>	<p>1. Самостійне опрацювання і конспектування основних джерел до практичного заняття 1.</p> <p>2. Ознайомитися з додатковими джерелами до теми 1 «Філософія мови, її предмет і завдання» і до теми 2 «Особливості дослідження мови в історії філософії».</p> <p>3. Підготуватися до експрес-опитування по лекціях 1 і 2.</p> <p>4. Студенту, що обрав тему доповіді чи есе до практичного заняття 1, підготувати презентацію виступу на семінар, а іншим студентам продумати потенційні питання для доповідача, щоб взяти участь в обговоренні.</p> <p style="text-align: right;">9 год.</p>	1 тиж.
	<p>Тема 2. Особливості дослідження мови в історії філософії</p> <p>1. Мовна проблематика в добу античності.</p> <p>2. Ідеї аналізу мови в середньовічних ученнях номіналізму і реалізму.</p> <p>3. Ключові семантичні ідеї Нового часу.</p>	Лекція	<p>1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвофілософських учень. Київ, 2008. С. 34–58.</p> <p>1. Синиця А. С. Аналітична філософія. Львів, 2013. С. 16–69.</p>		
	<p><i>Практичне заняття 1.</i></p> <p>Витоки філософії</p>	Семінар,	<p>1. Краус М. Платон / пер. з нім. А. Богачова. <i>Класики філософії</i></p>		

	<p>мови: лінгвофілософські вчення Платона й Святого Августина</p> <p>1. Критика суб'єктивізму й релятивізму Платоном. 2. Значення ідей філософії мови Платона. 3. Августиніанська теорія значення. 4. Критика августиніанської теорії значення Л. Вітгенштайном.</p>	експрес-опитування	<p><i>мови: від Платона до Ноама Хомського / упорядник Т. Борше. Київ: Курс, 2008. С. 15–33.</i></p> <p>2. Платон. Кратил (уривок 427d–435e) / пер. з давньогрец. П. Содомори. <i>Sententiae</i>. 2018. № 2(37). С. 108–140. URL: https://doi.org/10.22240/sent37.02.108.</p> <p>3. Вітгенштайн Л. Філософські дослідження / пер. з нім. Є. Поповича. <i>Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus; Філософські дослідження</i>. Київ: Основи, 1995. С. 92–110.</p> <p>4. Святий Августин. Сповідь / пер. з лат. Ю. Мушака. Київ, 1999. С. 10.</p>		
2 тиж., 6 год.	<p>Тема 3. Поняття лінгвістичного повороту у філософії</p> <p>1. Методологічний підхід. 2. Формалістський підхід. 3. Градуальний підхід. 4. Холістичний підхід.</p> <p><i>Практичне заняття 2.</i> Ідеї філософії мови у Львівській школі Твардовського й Віденському гуртку</p>	Лекція	<p>1. Синиця А. С. Аналітична філософія. Львів, 2013. С. 69–74.</p> <p>2. Синиця А. С. Лінгвістичний поворот у філософії: критичний аналіз. Схід. 2017. № 2 (148). С. 100–104.</p>	<p>1. <i>Самостійне опрацювання і конспектування основних джерел до практичних занять 2 і 3.</i></p> <p>2. <i>Ознайомитися з додатковими джерелами до теми 3 «Поняття лінгвістичного повороту у філософії».</i></p> <p>3. <i>Підготуватися до експрес-опитування по лекції 3.</i></p> <p>4. <i>Студенту, що обрав тему доповіді чи есе до практичних занять 2 чи 3, підготувати презентацію виступу на семінар, а іншим студентам продумати потенційні питання для доповідача, щоб взяти участь в обговоренні.</i></p>	2 тиж.
		Семінар, експрес-опитування, презентація	<p>1. Твардовський К. Теорія суджень / пер. з польс. С. Іваника. <i>Казимир Твардовський. Вибрані праці / уп. С. Іваник та І. Карівець. Львів, 2016. С. 583–612.</i></p>		

<p>1. Класифікація психічних явищ за К. Твардовським. 2. Логічний і психологічний аспекти теорії суджень. 3. Судження і внутрішній досвід. 4. Види суджень.</p>		<p>2. Твардовський К. До питання класифікації психічних явищ / пер. з польс. О. Гончаренко. <i>Казимир Твардовський. Вибрані праці</i> / уп. С. Іваник та І. Карівець. Львів, 2016. С. 537–547. 3. Карнап Р., Ган Г., Нейрат О. Наукове світорозуміння – Віденський гурток / пер. з нім. Я. Шрамка та О. Панафідіної. <i>Актуальні проблеми духовності: зб. наук. праць</i>. 2012. Вип. 13. С. 97–114.</p>	<p>9 год.</p>	
<p><i>Практичне заняття 3.</i> Мова в континентальній філософії 1. Мова і мовлення за Ф. де Сосюром. 2. Особливості інтерпретації сутності мови за М. Гайдеггером. 3. Дефініція висловлювання за М. Фуко.</p>	<p>Семінар, експрес-опитування, презентація</p>	<p>1. Гайдеггер М. Сутність мови / пер. з нім. В. Кам'янця. <i>Гайдеггер М. Дорогою до мови</i>. Львів: Літопис, 2007. С. 135–184. 2. Сосюр Ф. Курс загальної лінгвістики / пер. з франц. А. Корнійчука та К. Тищенко. Київ, 1998. С. 18–36. 3. Фуко М. Археологія знання / пер. з франц. В. Шовкуна. Київ, 2003. С. 125–138.</p>		

3 тиж., 6 год.	Тема 4. Особливості інтерпретації мови в континентальній філософії 1. Феноменологічний підхід до мови. 2. Семіотичний аналіз мови. 3. Герменевтична концепція мови. 4. Комунікативна філософія і мова.	Лекція	1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвофілософських учень. Київ, 2008. С. 139–152. 2. Габермас Ю. Дії, мовленнєві акти, мовленнєві інтеракції та життєвий світ / пер. з нім. А. Єрмоленка. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія: підручник. Київ, 1999. С. 287–324. 3. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Том 1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики / пер. з нім. О. Мокровольського. Київ, 2000. С. 355–375. 4. Ділі Дж. Основи семіотики / пер. з англ. А. Карася. Львів, 2000. С. 74–81. 5. Синиця А. С. Логіка: навч. посібник. Львів: ЛДУФК, 2012. С. 33–37.	1. Самостійне опрацювання і конспектування основних джерел до практичного заняття 4. 2. Ознайомитися з додатковими джерелами до теми 4 «Особливості інтерпретації мови в континентальній філософії» і до теми 5 «Логічний аналіз мови». 3. Підготуватися до експрес-опитування по лекціях 4 і 5. 4. Студенту, що обрав тему доповіді чи есе до практичного заняття 4, підготувати презентацію виступу на семінар, а іншим студентам продумати потенційні питання для доповідача, щоб взяти участь в обговоренні. <p style="text-align: right;">9 год.</p>	3 тиж.
	Тема 5. Логічний аналіз мови 1. Розрізнення смислу і значення у Г. Фреге. 2. Поняття логічного атомізму Б. Рассела. 3. Логічний аналіз мови «раннього» Л. Вітгенштайна. 4. Логіко-семантична концепція Р. Карнапа.	Лекція	1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвофілософських учень. Київ, 2008. С. 112–117. 2. Синиця А. С. Аналітична філософія. Львів, 2013. С. 79–142.		

	<p><i>Практичне заняття 4.</i> Ключові поняття логічного аналізу 1. Раціональне припущення (за Б. Расселом). 2. Висловлювання як картина дійсності в інтерпретації «раннього» Л. Вітгенштайна. 3. Новітні дослідження з логічного аналізу: поняття істини, значення і розуміння у С. Сомса.</p>	<p>Семінар, експрес-опитування, презентація</p>	<p>1. Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus / пер. з нім. Є. Поповича. <i>Вітгенштайн Л. Tractatus logico-philosophicus; Філософські дослідження</i>. Київ: Основи, 1995. § 4.01–5.1. С. 37–52. 2. Рассел Б. Мистецтво раціонального припущення / пер. з англ. О. Панафідіної та Я. Шрамка. <i>Актуальні проблеми духовності</i>: зб. наук. праць. 2017. Вип. 18. С. 81–97. 3. Сомс С. Істина, значення і розуміння / пер. з англ. У. Луц. <i>Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку</i> / за наук. ред. А. Синиці. Львів, 2014. С. 67–87.</p>		
4 тиж., 6 год.	<p>Тема 6. Лінгвістичний аналіз мови 1. Поняття буденної мови. 2. Концепція мовної гри у «пізнього» Л. Вітгенштайна. 3. Значення слова за Дж. Остіном. 4. Мовленнєві акти за Дж. Серлем.</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ, 2009. С. 186–194. 2. Синиця А. С. Аналітична філософія. Львів, 2013. С. 166–179, 211–226. 3. Синиця А. С. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості. Львів, 2017. С. 117–201.</p>	<p>1. Самостійне опрацювання і конспектування основних джерел до практичних занять 5 і 6. 2. Ознайомитися з додатковими джерелами до теми 6 «Лінгвістичний аналіз мови». 3. Підготуватися до експрес-опитування по лекції 6. 4. Студенту, що обрав тему доповіді чи есе до практичних занять 5 чи 6, підготувати презентацію виступу на семінар, а іншим студентам продумати потенційні питання для доповідача, щоб взяти участь в обговоренні.</p>	4 тиж.
	<p><i>Практичне заняття 5.</i> Логічні аспекти обґрунтування й істини (за Едмундом</p>	<p>Семінар, експрес-опитування, презентація</p>	<p>1. Гетьє Е. Чи є знанням обґрунтоване та істинне переконання? / пер. з англ. А. Синиці. Антологія сучасної</p>	9 год.	

	<p>Гетьє та Анілом Гуптою) 1. Проблема обґрунтування знань. 2. Суть дисквотаційної теорії. 2. Концепт істини. 3. Генеративний, синтанксичний та інференційний підходи до значення «істинного».</p>		<p>аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за наук. ред. А. Синиці. Львів, 2014. С. 31–34. 2. Гупта А. Критика дефляціонізму / пер. з англ. І. Грабовського та А. Синиці. <i>Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку</i> / за наук. ред. А. Синиці. Львів: Літопис, 2014. С. 155–197.</p>		
	<p><i>Практичне заняття б.</i> Переосмислення філософії Канта засобами лінгвістичної філософії 1. Поняття теорії досвіду й істини як умови пізнання у Вілфрида Селарса. 2. Відмінність між трансцендентальною та емпіричною лінгвістикою. 3. Леслі Стівенсон про філософію Канта й Вітгенштайна. 4. Лінгвістичні аспекти самосвідомості й об’єктивності.</p>	<p>Семінар, експрес-опитування, презентація</p>	<p>1. Селарс В. Деякі зауваги про Кантову теорію досвіду / пер. з англ. В. Циби та І. Іващенко. <i>Sententiae</i>. 2015. № 2(32). С. 27–40. DOI: https://doi.org/10.22240/sent33.02.027. 2. Стівенсон Л. Вітгенштайнова трансцендентальна дедукція й Кантів аргумент приватної мови / пер. з англ. В. Циби. <i>Sententiae</i>. 2016. № 2(35). С. 142–158. DOI: https://doi.org/10.22240/sent35.02.142. 3. Циба В. Епістемологічний словник Селарса. <i>Sententiae</i>. 2015. № 2(32). С. 41–50. DOI: https://doi.org/10.22240/sent33.02.041. 4. Циба В. Самосвідомість і об’єктивність: два підходи, один розв’язок. <i>Sententiae</i>. 2016. № 2(35). С. 162–165. DOI:</p>		

			https://doi.org/10.22240/sent35.02.162			
5 тиж., 6 год.	Тема 7. Прагматика мови 1. Аналітична епістемологія В. В. О. Куайна. 2. Істина з погляду прагматики. 3. Прагматизація поняття референції. 4. Прагматизація смислу і значення. 5. Правила і їхнє значення для фіксування мовних значень.	Лекція	1. Куайн В. В. О. Дві догми емпіризму / пер. з англ. В. Циби та І. Іващенко. <i>Sententiae</i> . 2015. № 2(32). С. 9–26. DOI: https://doi.org/10.22240/sent33.02.009 . 2. Синиця А. С. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості. Львів, 2017. С. 117–201.	1. Самостійне опрацювання і конспектування основних джерел до практичного заняття 7. 2. Ознайомитися з додатковими джерелами до теми 7 «Прагматика мови» і до теми 8 «Мова і свідомість». 3. Підготуватися до експрес-опитування по лекціях 7 і 8. 4. Студенту, що обрав тему доповіді чи есе до практичного заняття 7, підготувати презентацію виступу на семінар, а іншим студентам продумати потенційні питання для доповідача, щоб взяти участь в обговоренні.	5 тиж.	
	Тема 8. Мова і свідомість 1. Психофізична проблема і мова. 2. Аналітичний вимір концепту інтенціональності. 3. Генеративно-трансформаційна граматики Н. Хомського. 4. Гіпотеза про мову думки.	Лекція	1. Синиця А. С. Сучасна аналітична філософія: від прагматики мови до концептуалізації свідомості. Львів, 2017. С. 202–251, 288–303.			9 год.
	Практичне заняття 7. Іntenціоналістська теорія мови Г. П. Грайса 1. Поняття значення.	Семінар, експрес-опитування, презентація	1. Грайс Г. П. Значення / пер. з англ. Я. Петіка та Д. Сепетого. <i>Humanitarian Vision</i> . 2021. Vol. 7, No. 2. P. 51–56.			

	2. Критика каузальної теорії значення. 3. Лінгвістичні і нелінгвістичні наміри. 4. Поняття імплікатур.		2. Grice H. P. <i>Logic and Conversation. Syntax and Semantics</i> . New York: Academic Press, 1975. Vol. 3 / P. Cole & J. L. Morgan (eds). P. 41–58.		
6 тиж., 6 год.	Тема 9. Внесок українських мислителів у розвиток філософії мови 1. Філософія мови О. Потебні. 2. Лінгвофілософська концепція Д. Овсянико-Куликовського. 3. Дослідження мовної проблематики серед представників українського крила Львівсько-Варшавської школи. 4. Здобутки і перспективи сучасної української лінгвофілософської думки.	Лекція	1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвофілософських учень. Київ, 2008. С. 195–213. 2. Олексюк С. Про природу і предмет так званого сприйняттявого судження. Іваник С. Степан Олексюк – учень Казимежа Твардовського. Львів, 2012. С. 147–177. 3. Потебня О. Думка й мова / пер. М. Зубрицької. <i>Слово. Знак. Дискурс</i> . Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 25–39.	1. <i>Самостійне опрацювання і конспектування основних джерел до практичних занять 8 і 9.</i> 2. <i>Ознайомитися з додатковими джерелами до теми 9 «Внесок українських мислителів у розвиток філософії мови».</i> 3. <i>Підготуватися до експрес-опитування по лекції 9.</i> 4. <i>Студенту, що обрав тему доповіді чи есе до практичних занять 8 чи 9, підготувати презентацію виступу на семінар, а іншим студентам продумати потенційні питання для доповідача, щоб взяти участь в обговоренні.</i> 5. <i>Підготуватися до контрольного опитування.</i> 9 год.	6 тиж.
	Практичне заняття 8. Прагматика мови за Робертом Столнейкером 1. Логічна прагматика. 2. Співвідношення семантики і прагматики.	Семінар, експрес-опитування, презентація	1. Столнейкер Р. <i>Прагматика</i> / пер. з англ. І. Грабовського та А. Синиці. <i>Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку</i> / за наук. ред. А. Синиці. Львів, 2014. С. 40–60.		

	3. Поняття пресупозиції. 4. Прагматичні двозначності.				
	<i>Практичне заняття 9.</i> Філософія лінгвістики 1. Біолінгвістична перспектива лінгвофілософських досліджень. 2. Спадковість як фактор формування мови. 3. Значення досвіду для формування мови. 4. Принципи аналізу даних та структурної архітектури як неспецифічні для мовної здатності.	Семінар, експрес-опитування, контрольне опитування	1. Хомський Н. Три чинники формування мови / пер. з англ. І. Грабовського та А. Синиці. <i>Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO</i> / за наук. ред. В. П. Мельника та А. С. Синиці. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. С. 501–548.		
Разом		36 год.: 18 год. лекцій, 18 годин практичних занять		54 год. самостійна робота	
Разом 90 годин.					